

RAE VALLAVOLIKOGU

RAE VALLAVALITSUS

RAE VALLA EELARVESTRAATEEGIA

AASTATEKS 2021 - 2024

Jüri 2020

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
SOTSIAALMAJANDUSLIKU KESKKONNA ANALÜÜS JA PROGNOOS	4
TULUBAASI ÜLEVAADE JA PROGNOOS.....	9
PÕHITEGEVUSE KULUDE JA TULEMI PROGNOOS.....	11
INVESTEERIMISTEGEVUSE PROGNOOS.....	14
EELARVE TULEM, LIKVIIDSED VARAD JA KOHUSTUSED	19
FINANTSDISTSIPLIIN.....	20

Joonised

Joonis 1. Elanike arvu muutus komponentide lõikes 2013-2019. (Allikas: Rahvastikuregister)	6
Joonis 2. Rae valla palgatöötaja kuu keskmine brutotulu (Allikas: Statistikaamet)	7
Joonis 3. Töötuid 1 000 elaniku kohta (Allikas: Eesti Töötukassa)	8
Joonis 4. Tulude struktuur aastatel 2019 – 2024 (Allikas: Rae Vallavalitsus).	11

Tabelid

Tabel 1. Majanduskasvu prognoos 2020-2024 (%)	4
Tabel 2. Majandusprognoosi näitajad 2020-2024 (%)	5
Tabel 3. Omavalitsuste võlakoormus 2017–2024 (mln eurot)	5
Tabel 4. Elanike arv KOV-des	5
Tabel 5. Tulumaksu laekumise ülevaade ja prognoos	9
Tabel 6. Põhitegevuse tulemi kujunemine	13
Tabel 7. Investeeringute kava	14
Tabel 8. Teehoiuinvesteeringute kava	15
Tabel 9. Põhivara müükide prognoos.....	18
Tabel 10. Saadavad sihtfinantseeringud	18
Tabel 11. Intressikulud.....	19
Tabel 12. Rahavood	19
Tabel 13. Finantsdistsipliini täitmise näitajad.....	20

SISSEJUHATUS

Kohaliku omavalitsuse esindus- ja võimuorganite kohaliku elu eduka korraldamise eelduseks on kohaliku omavalitsuse arengukava, millega luuakse laiapõhjaline strateegiline raamistik valla tuleviku kujundamiseks ja selle elluviimise tarvis ressursside paigutamiseks. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 (Arengukava) sätestab, et valla peab olema arengukava, mis on omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmärgid määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37¹ sätestab, et arengukava osa või sellega seotud iseseisev dokument on eelarvestrateegia, mille nõuded on määratud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses. Rae valla põhimääruse § 61 lõikes 2 määratakse, et eelarvestrateegia on arengukavaga seotud iseseisev dokument.

Eelarvestrateegia on selgitustega finantsplaan, olles aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ja investeeringuteks toetuse taotlemisel.

Seaduse tasandil ei ole eelarvestrateegiale kehtestatud väga detailseid nõudeid. Sisuliselt ütleb seadus, et kohaliku omavalitsuse eelarvestrateegia peab:

- kirjeldama arengukavas nimetatud eesmärkide finantseerimist;
- hõlmama koostamise aastal vähemalt nelja järgnevat aastat;
- sisaldama majanduskeskkonna analüüsi ja prognoosi;
- andma ülevaate seadusega nõutavas detailsuses eelneva aasta tegelikest, jooksva aastal kavandatud (oodatavatest) ja järgnevateks aastateks prognoositud (kavandatud) sissetulekutest ja väljaminekutest;
- esitama kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse eelneva aasta tegeliku ning jooksvaks ja järgnevateks aastateks prognoositavad põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse suurused;
- sisaldama muud olulist finantsinformatsiooni.

Käesoleva Rae valla eelarvestrateegia eesmärk on tagada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus ning viia kehtiva arengukava eesmärgid kooskõlla valla reaalsete rahaliste võimalustega selle elluviimiseks.

Eelarvestrateegia eelnõu koostab vallavalitsus ja esitab selle kinnitamiseks vallavolikogule. Eelarvestrateegia eelnõu menetlemisel osalevad kõik volikogu komisjonid keskendudes oma tegevusvaldkonnale. Komisjonid esitavad oma ettepanekud eelarvestrateegia kohta juhtivkomisjonile valla põhimääruses sätestatud korras.

Kõik näitajad on eelarvestrateegia tabelites toodud eurodes kui pole kirjas teisiti.

Eelarvestrateegiat arutatakse volikogus vähemalt kahel lugemisel ja see peab enne kinnitamist olema avalikult kättesaadav vähemalt kolm nädalat.

SOTSIAALMAJANDUSLIKU KESKKONNA ANALÜÜS JA PROGNOOS

... tuginevad põhiliselt Rahandusministeeriumi suvisele majandusprognoosile, mis avaldatakse hiljemalt septembri alguses. Majanduse edasise käekäigu dikteerib selles kriisis viiruse kontrolli alla saamine, milles ei ole veel täit selgust. Seetõttu on määramatus tuleviku ees seekord eriti suur. Rahandusministeeriumi prognoos lähtub eeldusest, et järgmise aasta jooksul saadakse viiruse levik kontrolli alla.

Prognoosi põhistsenaariumi kohaselt kahaneb Eesti **SKP** sellel aastal 5,5% ja kasvab järgmisel aastal 4,5%. Eesti Panga prognoos on märksa laugem - eeldusel, et piirangud jäävad nii Eestis kui ka mujal vähem rangeks kui kevadel, kujuneb 2020. aasta majanduslanguseks umbes 4% ning 2021. aastal kasv 0,2%.

Tabel 1. Majanduskasvu prognoos 2020-2024 (%)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1. SKP reaalkasv	5,0	-5,5	4,5	3,5	3,0	2,3
2. SKP nominaalkasv	8,4	-5,6	6,4	6,0	5,8	4,6
2a. SKP jooksevhindades (mld €)	28,1	26,5	28,2	329,9	31,7	33,1

2020. aastal pöörduvad valitsussektori **investeeringud** taas kasvule ning kasvutempo kiireneb 2022. ja 2023. aastal oluliselt, kui algavad suuremahulised Rail Balticu ehitustööd. 2020. aastal ei suuda valitsussektori investeeringute 11%ne kasv siiski kompenseerida erainvesteeringute järsku langust. Ettevõtete investeeringud olid esimesel poolaastal sügavas languses, kuid seda seletab paljuski eelmise aasta esimese poole erakordselt kõrge tase. Üle kolmandiku firmade investeeringutest on seotud ehitamisega, mis reageerib olude muutustele alles mitme kvartali pärast. Kuna selle kriisi põhjused ei ole majanduses endas ja investeeringute tase on viimastel aastatel olnud ajalooliselt tagasihoidlik, võiks ka ettevõtete investeeringute taastumine alata juba järgmise aasta teises pooles. See aga eeldab prognoosi põhistsenaariumi olulise eelduse täitumist – et viiruse levik on 2021. aasta sügiseks kontrolli all ja liikumispiirangud ei takista enam majandustegevust.

Maailmamajanduse jahtumise tõttu vähenes möödunud aastal välistegurite panus ning **inflatsioon** pidurdus Eestis 2,3%ni. Augustis hakkasid uued nakkusjuhtumid Euroopas taas suurenema, mistõttu turism ja sellega seotud teenuste pakkumine on Eestis eeldatavalt madalseisus ka sügis-talvekuudel. Arvestades ka palgakasvu olulist pidurdumist, jääb teenuseid ja tööstuskaupu hõlmav baasinflatsioon ka aasta teisel poolel nullilähedaseks. Aasta kokkuvõttes langevad tarbijahinnad 0,2% 8vt tabel 2). Eeldades, et viiruse levik saadakse aasta esimeses pooles kontrolli alla, võib 2021. aasta suvekuudel oodata eelkõige majutuse hindade osalist taastumist. 2022. aastal kiireneb hindade tõus 2,2%ni, kui lisaks teenuste hinnatõusu kiirenemisele peaks 1. mail kütuse, gaasi ja elektriaktsiisi määr tõstetama koroonakriisi eelsele tasemele tagasi. Järgnevatel aastatel stabiliseerub inflatsioon 2% lähedal.

Tööturu järkjärgulist taastumist võib oodata 2021. aastast alates (vt tabel 2), kui töökohtade loomine võiks järgmise aasta teises pooles taas kasvama hakata. Samas tööturu olukorra täielikku taastumist kriisieelsesesse seisusse prognoos ette ei näe. **Tööpuudus** (vt tabel 2) jääb kogu prognoosiperioodil 2019. aasta tasemest (4,4%) kõrgemaks, ulatudes 2024. aastal 5,9%ni. 6% lähedast tööpuudust võib Eesti jaoks pidada loomulikuks tööpuuduse määraks.

Tabel 2. Majandusprognoosi näitajad 2020-2024 (%)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1. Tarbijahinnaindeks	2,3	-0,2	1,4	2,2	2,1	1,9
2. Tööhõive kasv	1,0	-2,9	-0,3	0,8	0,8	0,7
3. Töötuse määr	4,4	7,5	8,0	7,3	6,6	5,9
4. Palga nominaalkasv	7,5	1,1	0,4	4,5	4,8	3,9

Töötajate sissetulekute langus palgatulust piirdub 2020. aastal 4%ga tänu töötasu hüvitisele. 2021. aastal väheneb hõive veelgi, **keskmise palga kasv** peatub ning töötus tõuseb aastakeskmisena 8%ni. Oluline on märkida, et töötasu hüvitis loetakse palga osaks, kuigi selle maksis välja Töötukassa tööandja asemel. Ilma töötasu hüvitiseta oleks palgad olnud languses paari protsendi võrra. Prognoosis oodatakse keskmise palga väikest langust käesoleva aasta teises pooles ning järgmise aasta esimeses pooles. 2021. aasta keskmisena prognoositakse nullilähedast palgakasvu. Palgad pöörduvad ootuste kohaselt mõõdukale kasvule alates 2022. aastast, kuid kasvutempo peaks majanduse omale veidi alla jääma.

Kohalike omavalitsuste võlakoormus vähenes 2019. aastal 2,7%ni SKPst, kuid nominaalselt suurenes aasta jooksul 17 mln euro võrra (vt tabel 3). Käesoleval aastal nominaalne võlatase väheneb, kuid järgnevatel aastatel seoses vajadusega finantseerida negatiivset rahavoogu on kohalike omavalitsuste puhul tulevikus ette näha võlataseme järk - järgulist kasvu.

Tabel 3. Omavalitsuste võlakoormus 2017–2024 (mln eurot)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Omavalitsused kokku	757	735	752	660	679	739	793	835
Rae vald	13	14	12	24	26	28	30	24
Rae valla osakaal (%)	1,7	1,9	1,6	3,6	3,8	3,8	3,8	2,9

Omavalitsuste, sh Rae valla tulused – kulused mõjutab kõige rohkem elanike ning maksumaksjate arvu muutus. Elanike arvu muutuseid, muutuste põhjuseid, struktuuri ja arenguprognoose on põhjalikult käsitletud uuendatavas arengukavas. Rahvaarvult suuremate omavalitsuste elanike arvu muutus 2019. aastal on esitatud tabelis 4.

Tabel 4. Elanike arv KOV-des

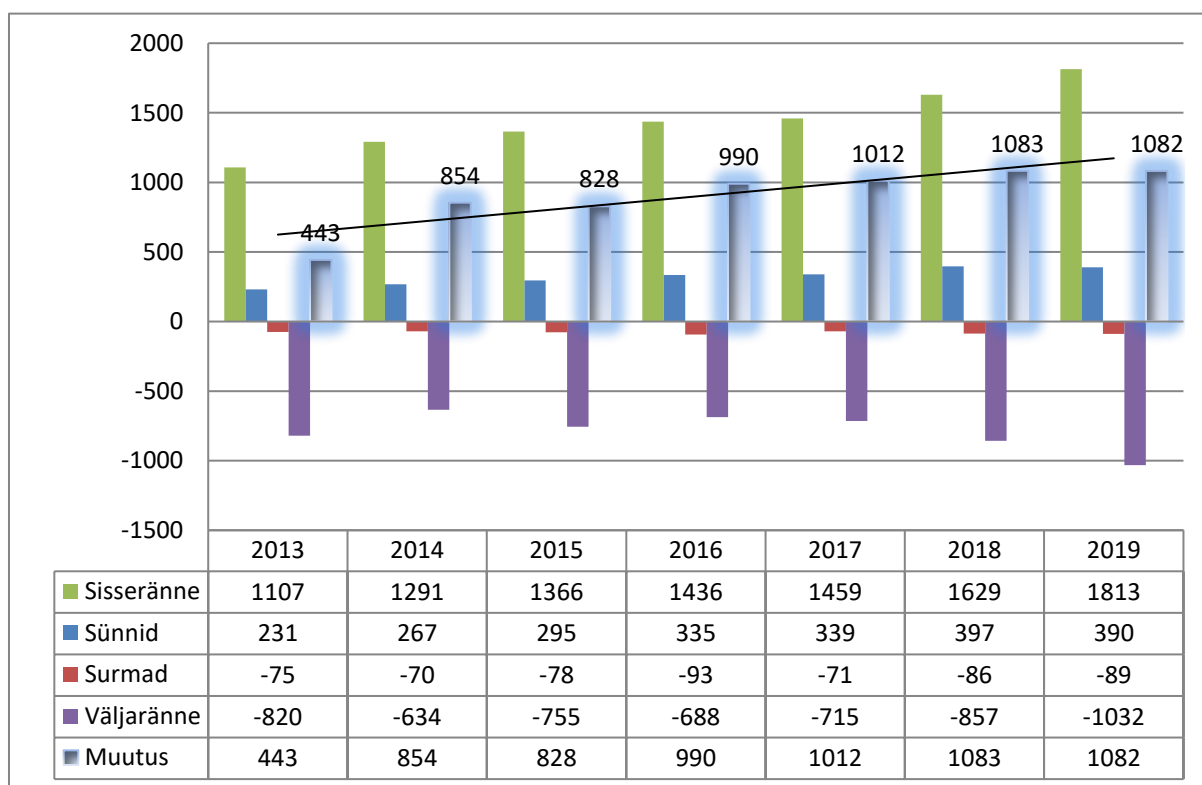
KOV	1.01.2020	1.01.2019	Muutus	Kasvutempo
Tallinn	443 920	453 033	-9 113	-2,0%
Tartu linn	95 326	99 641	-4 315	-4,3%
Narva linn	55 905	57 842	-1 937	-3,3%
Pärnu linn	51 506	51 888	-382	-0,7%
Kohtla-Järve linn	33 519	34 834	-1 315	-3,8%
Saaremaa vald	31 435	31 683	-248	-0,8%
Saue vald	22 997	22 304	693	3,1%
Viimsi vald	20 728	20 360	368	1,8%

KOV	1.01.2020	1.01.2019	Muutus	Kasvutempo
Rae vald	20 135	19 053	1 082	5,7%
Viljandi linn	17 092	17 602	-510	-2,9%
Maardu linn	15 687	15 981	-294	-1,8%
Valga vald	15 549	16 505	-956	-5,8%
Harku vald	15 248	14 932	316	2,1%
Rakvere linn	15 023	15 371	-348	-2,3%

Tabel on koostatud Rahvastikuregistri andmetel.

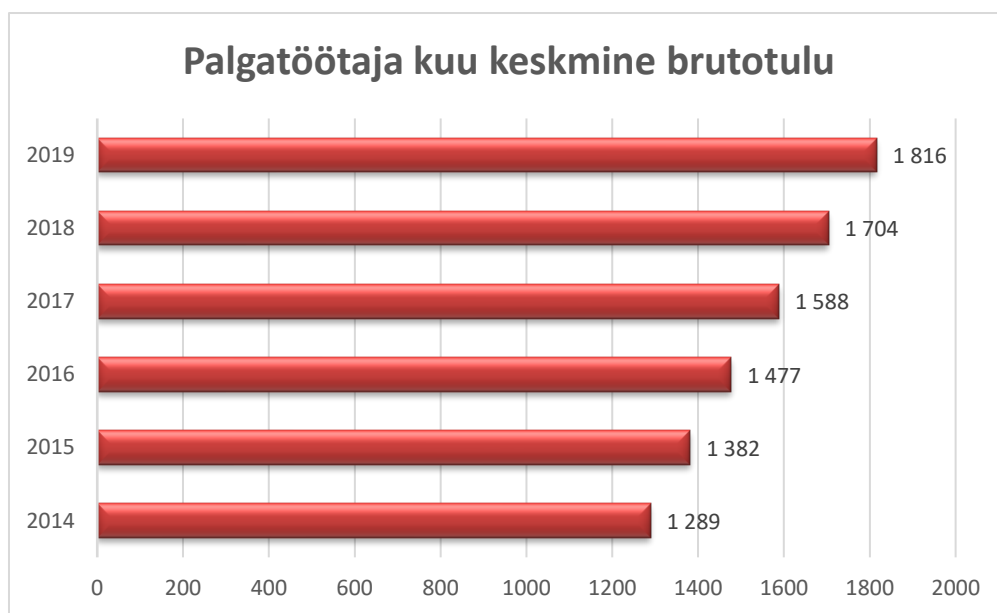
Rae valla soodne asend Eesti kasvukeskuse Tallinna kõrval, logistiliselt hea kättesaadavus, intensiivne arendustegevus ja valla haldusvõimekus on mõjutanud positiivselt elanike sisserännet peamiselt Tallinnast, kuid ka kaugematest kohalikest omavalitsustest.

Joonisel 1 on esitatud elanikkonna muutused komponentide kaupa. On näha, et jõudsalt kasvavad nii sisseränne kui sünnid.

Joonis 1. Elanike arvu muutus komponentide lõikes 2013-2019. (Allikas: Rahvastikuregister)

Rahvastiku, täpsemalt maksumaksjate brutotuludest (vt. joonis 2) moodustuvad vallale laekuvad tulumaksueraldised.

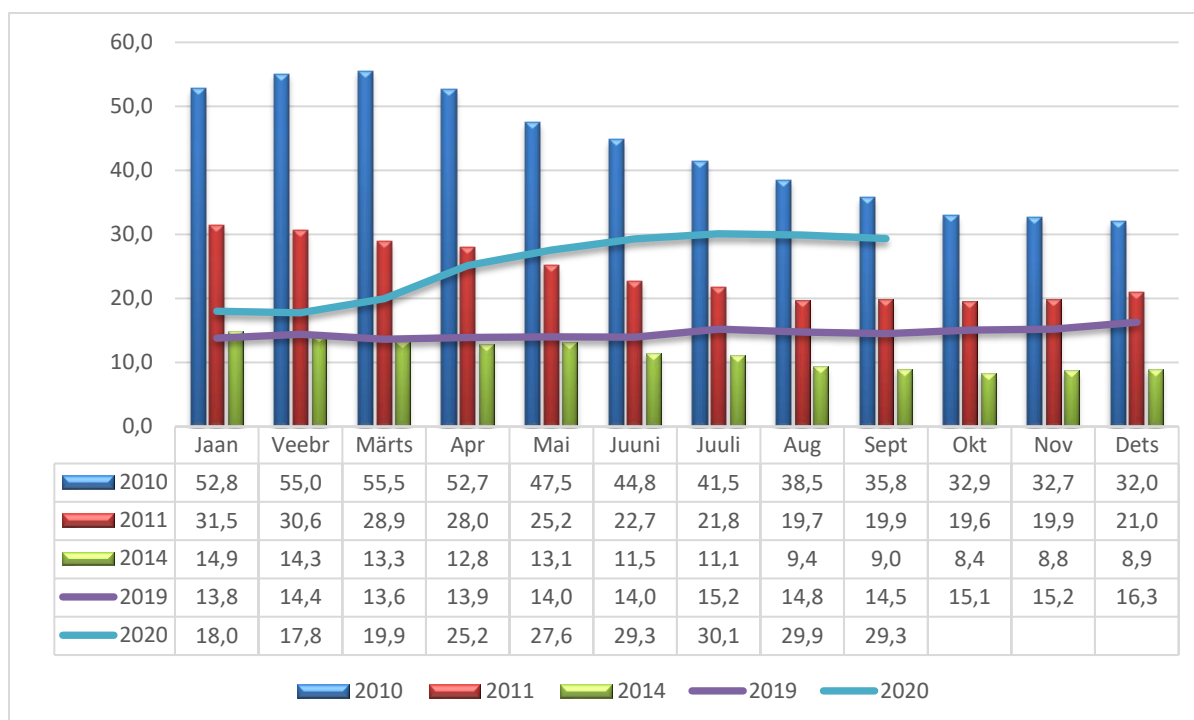
Joonis 2. Rae valla palgatöötaja kuu keskmine brutotulu (Allikas: Statistikaamet)

Võrreldes Eesti kui terviku, Harjumaa ja Tallinnaga, teenivad Rae valla elanikud tunduvalt kõrgemat palka ning palgakasv on olnud kiirem kui mujal. Viimsi valla palgatöötaja kuu keskmine brutotulu oli 2019. aastal 1 819 eurot, 2018. aastal 1 711 eurot kuus).

Väljamaksete mahu järgi on peamised Rae valla elanikele tulused andvad organisatsioonid hüvitisi maksvad riigiasutused; palgalist tulu andvatest organisatsioonidest on suurim töandja kohapeal Rae Vallavalitsus koos allasutustega.

Seoses majanduslangusega suurenes tõusvas joones alates 2009. aasta algusest töötus kogu riigis. Kuigi Rae valla tööhõive on varasematel aastatel olnud kõrge, mõjus majanduskriis ka siinsetele elanikele. Registreeritud töötute arv jõudis 2010. aasta märtsis oma maksimumini, s.o. 678 inimeseni. Kuna tööga hõivatud on Rae vallas jagunenud paljude erinevate ettevõtete vahel, mis maandas majanduslanguse situatsioonis riske paljude inimeste üheaegseks töötuks jäämiseks, siis jäi Rae valla töötuse protsent siiski madalamaks kui näiteks Tallinnas.

2020. aasta COVID-19 kriis on samuti suurendanud töötute arvu. Absoluutarvudes on töötute arv jõudnud 2010. aasta maksimumtaseme lähedale (623 töötut). Samas arvestades elanikkonna kasvu, ei ole praegune töötute kriis veel 2008 – 2011 taseme lähedalgi. Joonisel 3 on võrdluseks kasutatud suhtarve – näitajaks on töötute arv 1 000 elaniku kohta. Võrdluseks on joonisel ka kõige madalama suhtarvuga aasta – 2014.

Joonis 3. Töötuid 1 000 elaniku kohta (Allikas: Eesti Töötukassa)

Tööstuse areng vallas on kohalike oludega sotsiaalses mõttes väheseotud. Rae valla ettevõtlusalad ei ole loodetud määral kohalikele elanikele tööhõivet pakkunud ning vallas tegutsevates tootmisettevõtetes töötavatest inimestest moodustavad suure osa Tallinna ning teiste ümberkaudsete valdade elanikud.

TULUBAASI ÜLEVAADE JA PROGNOOS

Tuludest moodustab põhiosa (~ 70%) laekumine füüsiliste isikute tulumaksudest. Alates 2014. aastast laekub omavalitsustele füüsiliste isikute brutotulust 11,60%. 2019.a. on laekumise määraks 11,94%, alates 2020. aastast eelarvestrateegia perioodi lõpuni kehtib eraldise määr 11,96%.

Maksumaksjate arvust, füüsilistele isikutele tehtud väljamaksetest, maksumaksjate sissetulekust ja tulumaksu laekumistest ning nendevahelistest suhtarvudest annab ülevaate järgnev tabel.

Tabel 5. Tulumaksu laekumise ülevaade ja prognoos

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Maksumaksjate arv	6 648	6 964	7 475	7 923	8 416	8 935
Maksumaksjate arvu muutus	4,2%	4,8%	7,3%	6,0%	6,2%	6,2%
Väljamaksed füüsilistele isikutele	97 770 338	110 051 570	126 137 244	143 133 720	163 096 280	186 007 110
Sissetulek maksumaksja kohta kuus	1 226	1 317	1 406	1 505	1 615	1 735
Sissetuleku kasv maksumaksja kohta	6,5%	7,5%	6,8%	7,1%	7,3%	7,4%
Tulumaksu laekumine	11 313 743	12 900 816	14 654 611	16 692 810	18 963 220	22 204 711
Tulumaksu laekumise kasv	12,0%	14,0%	13,6%	13,9%	13,6%	17,1%
Tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe	11,57%	11,72%	11,62%	11,66%	11,63%	11,94%
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Maksumaksjate arv	9 500	10 103	10 726	11 327	11 950	12 571
Maksumaksjate arvu muutus	6,3%	6,3%	6,2%	5,6%	5,5%	5,2%
Väljamaksed füüsilistele isikutele	213 369 496	234 515 753	255 685 621	282 194 832	311 269 456	376 257 430
Sissetulek maksumaksja kohta kuus	1 872	1 934	1 986	2 076	2 171	2 273
Sissetuleku kasv Rae valla kodanikel	7,9%	3,3%	2,7%	4,5%	4,6%	4,7%
Tulumaksu laekumine	25 805 318	28 048 084	29 900 000	33 000 000	36 400 000	40 100 000
Tulumaksu laekumise kasv	16,2%	8,7%	9,0%	10,4%	10,3%	10,2%
Tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe	12,09%	11,96%	11,96%	11,96%	11,96%	11,96%

Tulumaksu prognoosimine põhineb kolmel eeldusel prognoosimisel – maksumaksjate arvu muutus, sissetuleku kasv ning tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe.

Maksumaksjate arv on vallas pidevalt kasvanud. Hüppeline kasv oli 2018. aastal. Põhjuseks maksumaksjate arvu määramise metodoloogia muutus, maksumaksjatena hakati arvestama ka pangaintresside saajaid. See omakorda moonutas maksumaksja sissetuleku kasvu näitajat, kuna pangaintressisaajate arvu ja intressitulude suhe erineb kardinaalselt ülejäänud tulusaajate näitajast. Käesolevasse eelarvestrateegiasse on sisse viidud korrektiivid, millega pangaintressisaajate arv ja nende tulu on arvestustest välja jäetud. 2020. aasta näitajates on maksumaksjate arvu kasvuks on prognoositud 6,3% ja keskmise sissetuleku kasvuks 3,3%. Keskmise palga kasvu näitaja on oluliselt väiksem varasemate aastate trendist. Kummagi näitaja üksikväärtust on aasta keskel raske prognoosida, kuid nende koosmõjuna moodustuv tulumaksueraldise summa on tõenäoline. Lähiaastate 16 – 17 % kasvust jääb 2020. aastaks järele 8,7%. Rahvastikuregistri 10 kuu andmetel kasvab valla elanikkond 2020. aastal ligikaudu samapalju kui viimastel aastatel, mistõttu ka maksumaksjate arvu kasv on ligilähedaselt sarnane varasemaga. Sissetulek maksumaksja kohta aga langeb oluliselt, veelgi väiksem on kasv 2021. aastal. 2020. aasta taset hoiavad kõrgemal aasta esimeste kuude kõrgemad palgad ning riigi abimeetmed, 2021. aastal aga tavapärasest tõusu tagavaid tegureid ei ole. Sissetulekute uus kasv on prognoositud alates aastast 2022.

Nimetatud põhjustel on prognoositud 2020. aastaks tulumaksu eelarve alatäimiseks 1,9 miljonit eurot. Kuna maksumaksjate arv siiski kasvab, jõuame 2020. aastaks kavandatud tulumaksueraldise laekumiseni, 29,9 miljonit eurot, aasta hiljem, 2021. aastal.

Maamaksu laekus perioodil 2014 – 2018 keskmiselt ligikaudu 870 000 tuhat eurot aastas. 2019. ja 2020. aastatel on laekumise prognoos ~ 950 000 eurot. Lähtudes viimaste aastate arengutest on eelarvestrateegia perioodiks prognoositud laekumine samal tasemel, aastas 960 000 – 970 000 eurot.

Reklaamimaksu laekus 2017.a. 65 428 eurot. Sealt alates on toimunud maksu pidev langus, 2018 laekus 58 161 eurot, 2019 laekus 27 518 eurot. Põhjuseks on arvatavasti reklaamitegevuse ülekandumine internetti. Seega moodustab ainuke omavalitsuse maksutulu 0,05% kogutuludest.

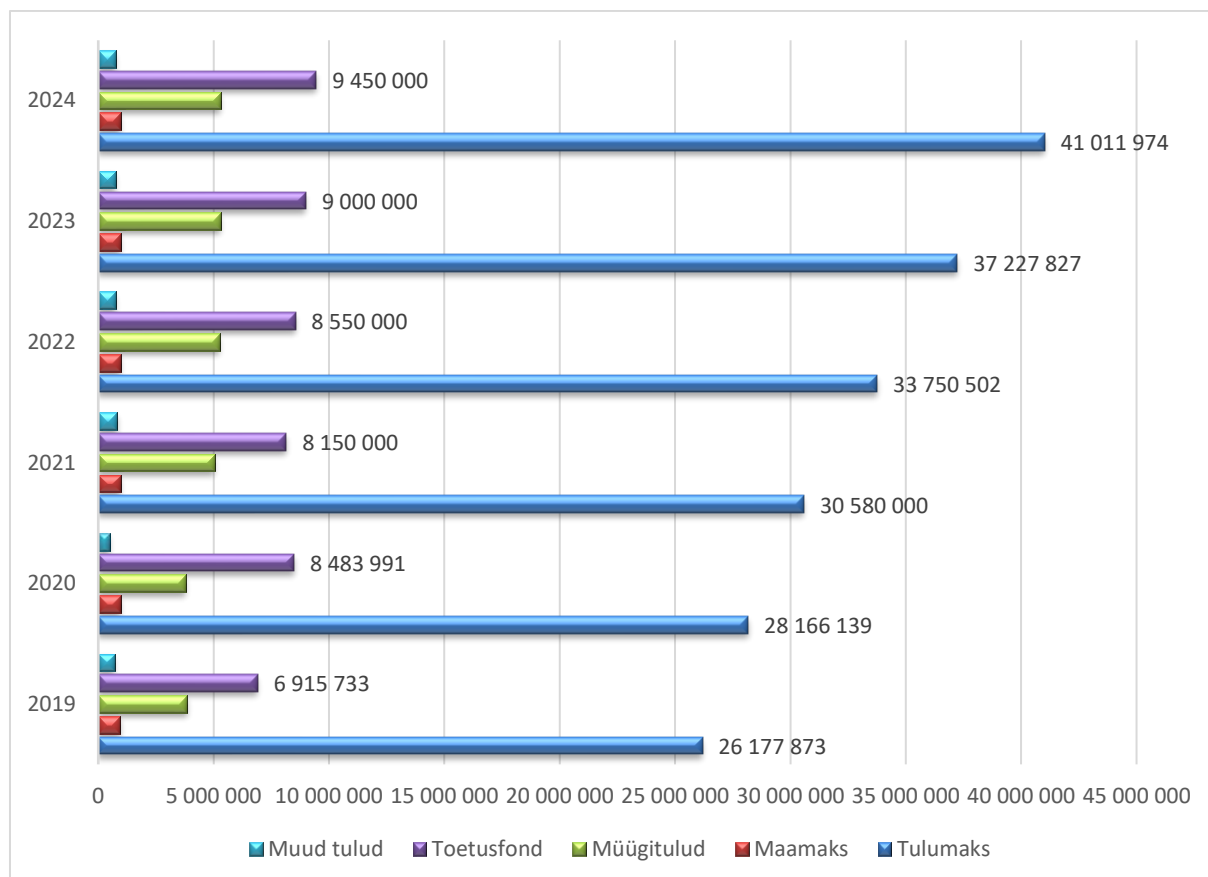
Tulud kaupade ja teenuste müügist langevad prognoosi kohaselt võrreldes eelmise aastaga 64 tuhande euro võrra. Majanduskriisita oleks selles tululiigis tõus peamiselt tulenevalt uute lasteaedade kohatasude ja toidutasude lisandumisest. 2019. esimeses pooles avati Järveküla lasteaia 2 maja kokku 300 kohaga. 2020. aasta langus on tingitud COVID-19 kriisi kevadisel tipp-perioodil suletud lasteaedade ja spordikeskuste tulude puudumisest ning ligikaudu 600 tuhande euro võrra laekumata jäävatest õiguste müügi tasudest. 2021. aastal on kavandatud kasvud laekumistes arendajatelt, lasteaedade kohatasudelt ja toidurahadelt ning mitteiluruumide rendilt, kogulaekumine 5 050 000 eurot.

Laekumised toetusfondist, mis Rae vallas on 93% ulatuses hariduskuludeks, kasvavad eelarvestrateegia perioodil tulenevalt õpilaste arvu pidevast ja olulisest kasvust. Eelarvestrateegia perioodil on toetusfondi summade arvutamisel võetud aluseks hetkel

kehtiv haridustoetuste arvutamise meetodika ja õpilaste arvu prognoos. Toetusfondi kasvu mõjutab ka asjaolu, et klasside täituvus on aasta – aastalt paranenud. Kohalike teede hoiutoetus ja muud hariduse-, kultuuri-, sotsiaal- ja keskkonnavaldkonna toetused on eelarvestrateegia perioodil kavandatud muutumatutena.

Muud toetused tegevuskuludeks (põhiliselt erinevad projektitoetused) ja muud tegevustulud (kaevandamisõigused, vee erikasutusu) on suhteliselt marginaalsed ning on kavandatud kas baastasemel muutumatutena või minimaalse kasvuga.

Tulude suuruse muutust eelarvestrateegia perioodil iseloomustab joonis 4:

Joonis 4. Tulude struktuur aastatel 2019 – 2024 (Allikas: Rae Vallavalitsus).

PÕHITEGEVUSE KULUDE JA TULEMI PROGNOOS

Tegevustoetused

Tegevustoetuseid antakse olulises osas järgnevatele valdkondadele:

- Vaba aeg, kultuur, religioon
- Tervishoid
- Haridus
- Sotsiaalne kaitse

Konkreetsem jaotus valdkondade vahel täpsustatakse aastaeelarvete koostamise käigus. 2021. aastal toetuste summa suureneb oluliselt. Mõjutegurid on:

- Õpilasveo kallinemine ~ 103 tuhande euro võrra. Uue veofirma hanke hinnad tõusid oluliselt ja lisandus uusi marsruute.
- Eralastehoiu toetuste suurenemine ~ 150 tuhande euro võrra. Suurendati 30 € võrra maksimaalse kuumakse summat ja hakatakse maksma 12 kuu eest senise 11 kuu asemel.
- Mudilastoetuste kasv 54 000 €. Maksesumma suurendamine 150 eurolt 180 eurole.
- Vaida ja Lagedi perearstile makstav toetus ~47 tuhat eurot.
- Erinevate sotsiaalvaldkonna toetussummade kasv ~300 tuhat eurot.
- Kokku suurenemine ~ 600 tuhande euro võrra.

2022. aastal lisandub 100 tuhat eurot õpilasveo maksesüsteemist tulenevalt – toetuste maksmine kvalifitseeritakse ümber tegevuskuluks, mille tulemusena lisandub käibemaks.

Personalikulude summa tõusis 2019.a. oluliselt. Põhjuseks riikliku õpetajate ja lasteaedade õpetajate töötasude tõus, lisandunud kahe lasteaia personali töötasud ning ka ülejäänud töötajate töötasude tõstmine. 2020. aastaks prognoositi kasvuks, keskmiselt 8%. Tegelikult rakendati töötasude maksmisel meetmeid, millede tulemusel personalikulud võrreldes eelarvega langevad ~ 5% võrra. Lisanduvad vakantsetelt ametikohtadelt saadav kokkuvõtteid ning koosmõjuna hoitakse personalikulusid kokku 1,5 – 1,6 miljoni euro võrra.

2021. aastaks vallavalitsuses ja hallatavates asutustes palgatõusu ei kavandata. Kogusumma kasv eelarvestrateegias on põhjustatud aasta keskmise ametikohtade arvu suurenemisest:

- 2020. aastal töötas Kindluse kool 4 kuud, 2021. aastal 12 kuud.
- 2020. aastal töötasid Assaku lasteaia lisandunud moodulite rühmad 2 kuud, 2021. aastal 12 kuud.
- 2021. aastal avatakse Spordikeskuse Kindluse osakond
- Septembrist suureneb mitme kooli personali arve suurenevast õpilaste arvust tingituna.
- 2021. aasta oktoobris alustab tegevust Sõnajala lasteaed.

Personalikulud moodustavad eelarvestrateegia perioodil ~ 60% põhitegevuse kuludest.

Majandamiskulude osas on 2020. aastal eesmärgiks saavutada vähemalt 2,5 miljoni euro suuruses kokkuvõtteid võrreldes eelarvega. Oma osa selles on andnud väga soe 2019 / 2020 talv ja COVID-19 tippperioodil suletud olnud asutuste halduskulude kokkuvõtteid. Ära jäeti ka kõik kavandatud remondid, mida vähegi oli võimalik edasi lükata.

Seevastu 2021. aastal kasvavad majandamiskulud võrreldes 2020. aasta prognoosiga 4,6 miljoni euro võrra. Suuremad kasvu põhjustajad on:

• Kindluse Põhikooli inventari ost ja haldus	476,3
• Alushariduse teenuse ost (lastehoid)	454,0
• Puudega laste sotsiaalteenused	355,3
• Sõnajala lasteaia inventar ja haldus	349,0
• Maanteetranspordi hooldus ja remont	339,0
• Spordikeskus Kindluse inventar ja haldus	331,6
• Alushariduse teenuse ost (eralasteaiad)	144,2
• Esimese ja teise taseme hariduse teenuse ost (KOV)	114,6

Muude kulude summas on arvestatud reservfondi moodustamise kuluga.

Põhitegevuse tulude ja kulude vahe on põhitegevuse tulem. Eelarvestrateegia aastateks kujuneb põhitegevuse tulem järgmiselt:

Tabel 6. Põhitegevuse tulemi kujunemine

	2019 tegelik	2020 prognoos	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Tulud	38 617 347	41 906 167	45 560 000	49 275 502	53 262 827	57 496 974
Muutus	-	8,5%	8,7%	8,2%	8,1%	7,9%
Kulud	33 178 931	35 380 559	44 050 000	45 300 000	47 200 000	49 000 000
Muutus	-	6,6%	24,5%	2,8%	4,2%	3,8%
Tulem	5 438 416	6 525 608	1 510 000	3 975 502	6 062 827	8 496 974
Muutus	-	20,0%	-76,9%	163,3%	52,5%	40,1%
OFV ¹	1,16	1,18	1,03	1,09	1,13	1,17

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 33 lõike 2 alusel on põhitegevuse tulemi lubatav väärtus 0 või positiivne.

Omafinantseerimise võimekuse näitaja peegeldab põhitegevuse tulemit suhtarvuna, arvutatakse põhitegevuse tulude ja kulude suhtena.

¹ OFV = omafinantseerimise võimekuse näitaja, heaks loetakse arvnäitaja üle 1,1

INVESTEERIMISTEGEVUSE PROGNOOS

Põhitegevuse tulemi summa näitab, millises ulatuses on võimalik teostada investeeringuid (põhivara soetamist) ja tasuda finantseerimistevõime kohustusi jooksva aasta omavahendite arvel. Investeeringute allikatena lisanduvad põhivara müük, saadud ja antud investeeringute sihtfinantseerimise vahe, osaluste ja aktsiate müügi ja soetuse vahe, tagasilaekuvate ja antavate laenude vahe (lubatud ainult sõltuvale üksusele) ja finantstulude- ja kulude vahe. Loetletud komponendid kokku moodustavad investeerimistevõime kogusumma.

Põhivara soetamiskavadest annab ülevaate järgnev tabel:

Tabel 7. Investeeringute kava

Investeeringuobjekt (summad eurodes)	2020 prognoos	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Vallamaja			100 000	900 000	2 000 000
Teehoiukava objektid, s.h. tänavavalgustus	2 270 193	3 710 100	3 183 000	2 701 000	2 130 000
Tramitee uuringud	100 000				
Jüri kalmistu Tavandimaja rekonstrueerimine		47 736			
Elamu-kommunaalvaldkond	11 988	71 000	100 000	100 000	100 000
Ehituse 6 ümbruse teed ja platsid		100 000			
Pärna 2 rekonstrueerimine		1 200 000			
Lagedi keskusehoone küttesüsteemi rekonstrueerimine		300 000			
Jüri Tervisekeskus	551 256				
Koerte jalutusväljak Jürisse	45 569				
Lagedi Noortekeskus	234 754				
Tähnase pargi rajamine	10 000				
Jüri keskväljaku rajamine	187 778				
Peetri pargi 2. ja 3. etapi rajamine	1 522 218	150 000	750 000	750 000	
Rae küla spordiplats		40 000			
Vaskjala puhkeala ja ujumiskoha rajamine		100 000	50 000		
Ülemiste järve liikumisradade ühendamine (nn Ülemiste promenaad)	15 000	60 000	250 000	250 000	
Spordi- ja mänguväljakud	56 424	80 000	80 000	80 000	80 000
Limu järve piirkonda matkaradade rajamine				100 000	
Puhke- ja keskusala rajamine Lagedi kanti ja Vaida kanti			50 000	150 000	200 000
Jüri staadioni rekonstrueerimine ja juurdeehitus		600 000	2 500 000	1 500 000	
Jüri noortekeskuse ja skatepargi rajamine				120 000	1 000 000
Rae riigigümnaasiumi spordihoone	13 000	160 000	1 200 000	900 000	

Investeeringuobjekt (summad eurodes)	2020 prognoos	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Rae riigigümnaasiumi spordihoone liitumiskulud ja teed		150 000	1 900 000		
Vana Rae koolimaja külade- ning puhke- ja vabaajakeskuseks, sh juurdepääsu ja parkla rajamine		200 000		200 000	200 000
Rae küla multifunktsionaalse kogukonnakeskuse ja koolimaja rajamine					1 500 000
Peetri Kooli staadioni rekonstrueerimine		300 000			
Vabaajakeskuse rajamine Peetri kandis					2 000 000
Uuesalu küla Liivajärve puhkeala ja supluskoha arendamine			25 000	25 000	
Sõnajala lasteaed	50 000	2 100 000			
Uuesalu lasteaia uuendamine			1 000 000	1 000 000	
Lasteaedade remondid ja inventari uuendamine	25 436	233 765	150 000	150 000	150 000
Koolide remondid ja inventari uuendamine	104 266	184 996	50 000	50 000	50 000
Kindluse kool	15 472 120	2 326 400			
Sotsiaalkeskus Jüris	571 578				
Tegevuskava maksumus	21 241 579	12 113 997	11 388 000	8 976 000	9 410 000

Tabelis 7 koondreana näidatud teehoiukava summad on objektide lõikes tabelis 8:

Tabel 8. Teehoiuinvesteeringute kava

Objekt	Maksumus	Teostamise aasta
Teede projektid		
Tallinna väike ringtee	75 000	2021
Pargi tee (Peetri tee - Küti tee)	30 000	2021
Jaama tänav	36 000	2021
Vahesoo ja Tammi tee Rae külas	30 000	2021
Jõe tn	20 000	2021
Vaida aleviku kõnniteed	10 000	2021
Lepiku tee (Vägeva-Peetri tee)	25 000	2021
Vägeva tee (Peetri-Lepiku tee)	25 000	2021
Patika - Vaida kergliiklustee	45 000	2021
Vana-Järveküla sõidu- ja kergliiklustee	30 000	2021
<i>Raadiojaama tee - Tallinna ringtee kergliiklustee</i>	<i>10 000</i>	<i>2022</i>
<i>Vaida - Aruvalla kergliiklustee</i>	<i>30 000</i>	<i>2022</i>
Kuuse tn (Lagedi)	10 000	2022
Ööbiku ja Heina teed	25 000	2022
Laste tn (Võsuke - Aaviku tee)	35 000	2022

Objekt	Maksumus	Teostamise aasta
Ilumetsa tee, Kivikalme tee, Ilumetsa ling tee Kopli külas	40 000	2022
Posti tn ja Side tn Lagedil	20 000	2022
Mõigu tee ja Veesaare tee ringristmik	6 000	2022
<i>Tähnase tee kergliiklustee</i>	<i>10 000</i>	<i>2022</i>
<i>Nabala tee kergliiklustee</i>	<i>45 000</i>	<i>2023</i>
Päikese tänava rekonstrueerimine + Piiri ja Pääsukese osaliselt	15 000	2023
Teede ehitused ja rekonstrueerimised		
Maade võõrandamine	80 000	2021
Küti-Pargi ringristmik	170 000	2021
Liiva tee ja Kangilaski teed	460 000	2021
Pargi tee	250 000	2021
Tammi tee	500 000	2021
Maade võõrandamine (tammi tee - läike tee pikendus)	100 000	2022
Jõe tn	400 000	2022
Vahesoo tee Raekülas	575 000	2022
Tammiku-Väljaku tn rekonstrueerimine	260 000	2022
Niinesaare tee, kergliiklustee, tänavavalgustus	502 000	2022
Posti tn ja Side tn Lagedil	250 000	2022
Vana-Järveküla sõidutee	350 000	2023
Kuuse tn (Lagedi)	200 000	2023
Ilumetsa tee, Kivikalme tee, Ilumetsa ling tee Kopli külas	240 000	2023
Päikese tänava rekonstrueerimine	120 000	2023
Piiri tänav	60 000	2023
Mõigu tee	250 000	2024
Lepiku tee (Vägeva-Peetri tee)	200 000	2024
Vägeva tee (Peetri-Lepiku tee)	100 000	2024
Tolmuvabad katted (pindamine)		
Kautjala tee	80 000	2021
Samblamäe-Seljaküla tee	150 000	2021
Urvaste ja Salu vaheline Kaldamäe tee	50 000	2023
Urvaste, Liivatee, tuletõrje auto väljasõit	40 000	2023
Kergliiklusteed		
Jaama tänava kergliiklustee ehitamine	165 000	2021
Aruküla tee (Veskitaguse-Seli lõik 510 m) kergliiklustee	185 000	2021
<i>Jüri - Lagedi kergliiklustee II etapp</i>	<i>417 500</i>	<i>2021</i>
Kindluse tee kergliiklus + tänavavalgustus	200 000	2022
<i>Vana-Järveküla kergliiklustee</i>	<i>150 000</i>	<i>2022</i>
<i>Patika - Vaida kergliiklustee</i>	<i>500 000</i>	<i>2022</i>
<i>Allika tee kergliiklustee (koos projekteerimisega)</i>	<i>25 000</i>	<i>2023</i>

Objekt	Maksumus	Teostamise aasta
Vaida aleviku kõnniteed	300 000	2023
<i>Raadiojaama tee - Tallinna ringtee kergliiklustee</i>	<i>200 000</i>	<i>2023</i>
<i>Tähnase tee kergliiklustee</i>	<i>250 000</i>	<i>2023</i>
<i>Pildiküla kergliiklusteede projekteerimine ja ehitamine</i>	<i>300 000</i>	<i>2024</i>
<i>Vaida - Aruvalla kergliiklustee</i>	<i>800 000</i>	<i>2024</i>
Hooldusremont		
Nurme tee	50 000	2021
Piibelehe tee (Tuuliku-Hoidla tee lõik)	25 000	2021
Tuuliku tee	80 000	2021
Liiva tee Järvekülas	80 000	2023
Sildade ehitus ja projekteerimine		
Veskitaguse silla maade võõrandamine	25 000	2021
Veskitaguse sild	600 000	2021
Lagedi ripsild	170 000	2023
Valgustuse ehitus ja projekteerimine		
Posti tänav - Lagedi raudteejaam	10 000	2021
Aaviku kergliiklustee	45 000	2021
Ülase tee	25 000	2021
Kopli küla projekteerimine	10 000	2021
Andrekse tänavavalgustus	6 600	2021
Kopli küla ehitus	60 000	2022
<i>Aruküla tee (Veskitaguse-Seli lõik 510 m) kergliiklustee tänavavalgustus</i>	<i>74 000</i>	<i>2023</i>
<i>Jüri ja Peetri piirkonna tänavavalgustus LED valgustitele</i>	<i>320 000</i>	<i>2023</i>
Andrekse tänavavalgustus	162 000	2023
<i>Jüri ja Peetri piirkonna tänavavalgustus LED valgustitele</i>	<i>480 000</i>	<i>2024</i>

Põhivara soetamiskava (tabel 7) summa eelarvestrateegia perioodiks on 41 887 997 eurot. Suurima maksumusega objekt on Jüri staadioni rekonstrueerimine ja juurdeehitus, 4 600 000 eurot. Teehoiukava ja tänavavalgustuse erinevate objektide kogusumma on 11 724 100 eurot, ~ 28% investeringute kogusummast. Teehoiuobjektide loetelus on kaldkirjas objektid, millede ehitus on kavandatud abirahade kaasamisel. Hetkel abirahade programm avatud ei ole, sellest tulenevalt võib järgnevatel aastatel tulla muudatusi. Raha mittesaamisel neid objekte ehitada ei ole võimalik.

Investeeringute teostamise oluliseks komponendiks eelarvestrateegia perioodil on põhivara (kinnistute) müügid.

Tabel 9. Põhivara müükide prognoos

	2021	2022	2023	2024
Rukki tee 4 (19 714 m ²)		275 996		
Pähklimäe tee 11 (69 979 m ²)	1 049 685			
Pähklimäe tee 18 (60 600 m ²) ja 20 (65 022 m ²)	1 884 330			
Pähklimäe tee 14 (35 171 m ²) ja 16 (49 842 m ²)	1 275 195			
Pähklimäe tee 7 (42 434 m ²)	636 510			
Ameerikaplatsi (4,16 ha)			499 200	
Idarebase, Kurna küla (2,76 ha)			414 000	
Rebasepõllu, Kurna küla (3,12 ha)			468 000	
Põllukivi ja Liiva tee kinnistud (Ringtee Äripark) (67,35 ha)		5 051 250	2 525 625	2 525 625
Roosimäe, Soodevahe küla (6,09 ha. Dp järgi 4 krunti, suurusega ca 5 ha)				600 000
Õie tänav 9 (600 m ²)	12 000			
Kokku	4 857 720	5 327 246	3 906 825	3 125 625
Hinnang tehingu tõenäolisuse osas	20%	30%	35%	45%
Põlluvälja (ärimaa 20,73 ha)	473 000			
Arvesse võetud	1 444 544	1 598 174	1 367 389	1 406 531

Põhivara soetamiseks saadavate sihtfinantseeringutena on kavandatud:

- Euroopa Liidu abirahad teedehitusse on kogusummas 2 789 775 eurot. Summad on prognoositud ja kajastatud tekkepõhisel printsiibil, seega on võimalik, et laekumised on järgnevatel perioodidel;
- Kredexilt 480 000 eurot elamu Pärna 2 renoveerimiseks;
- Riigilt saadav investeeringutoetus 980 000 eurot Sõnajala tee lasteaia ehitamiseks;
- ILOP projekti toetus muusikariistade ostmiseks 3 500 eurot.

Saadavad sihtfinantseeringud eelarvestrateegia aastate lõikes on järgnevas tabelis:

Tabel 10. Saadavad sihtfinantseeringud

	2021	2022	2023	2024
	1 818 375	595 000	664 900	1 175 000

Investeeringustegevuse osas kajastatakse ka võetavate laenude intressikulud. Eelarvestrateegia perioodil on kavandatud selleks 735 986 eurot. Kulud aastate lõikes on esitatud järgmises tabelis:

Tabel 11. Intressikulud

	2021	2022	2023	2024
Intressikulude tasumine	-295 141	-393 463	-471 756	-463 704

2014 – 2017 perioodil võetud laenude intressimäärad oli 0,79%, 0,53% ja 0,58%. Sealjuures 2014. aasta laenul arvestatakse negatiivse Euribori % maha. 2020. aastal võetud laenu intress oli oluliselt kõrgem, 1,5%. Põhjuseks laenuturul lahkunud Danske Pank ja COVID-19 aegne ebaselgus laenuturul. Järgnevate aastate laenud on arvestatud konservatiivselt intressiga 1,5% aastas.

EELARVE TULEM, LIKVIIDSED VARAD JA KOHUSTUSED

Põhitegevuse tulemi ja investeeringustegevuse kogusumma moodustab eelarve tulemi. Kuna investeeringuvajadus on oluliselt suurem, kui võimaldab põhitegevuse tulemi, kujuneb eelarve tulemi aastatel 2020 - 2023 negatiivseks. 2024. aastal on eelarve tulemi positiivne, põhjuseks maksumaksjate arvu ja keskmise tulu kasvust tulenev kasvav tulumaksueraldiste summa. Elanike arvu prognoositust kiirema kasvu korral võib investeeringuvajadus olla suurem ning selle katteks tuleb suurendada laenukoormust.

Hetkel on vallal 4 laenulepingut. 2014. aastal sõlmitud laenulepinguga võeti laenu 7 300 000 eurot, tasumata jääk 2020.a lõpus on 1 325 056 eurot. 2016. aastal sõlmitud laenulepinguga võeti laenu 6 500 000 eurot, tasumata jääk 2020.a lõpus on 3 089 886 eurot. 2017.aastal sõlmitud laenulepingu (5 900 000 eurot) tasumata jääk 2020.a lõpus on 4 258 772 eurot. 2020. aastal sõlmitud laenulepinguga võetakse laenu 15 000 000 eurot. Laenu tagasimaksed algavad jaanuaris 2021.

Kõikide laenude tagasimakse perioodiks on 7 aastat.

Ülevaate eelarvestrateegia perioodi prognoositavatest rahavoogudest annab järgnev tabel 12. Likviidsete varade jääk 2018.a lõpus oli 3 052 571 eurot.

Tabel 12. Rahavood

	2019 tegelik	2020 prognoos	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulemi	5 438 416	6 525 608	1 510 000	3 975 502	6 062 827	8 496 974
Põhivara müük	3 343 589	116 356	3 044 544	1 598 174	1 367 389	1 406 531

	2019 tegelik	2020 proгноос	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhivara soetus	-9 806 904	-21 241 579	-12 113 997	-11 388 000	-8 976 000	-9 410 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	1 841 391	217 210	1 818 375	595 000	664 900	1 175 000
Aktsiate müük		383 400	407 043			
Finantskulud	-70 920	-108 059	-295 011	-393 333	-471 621	-463 564
Eelarve tulem	745 571	-14 107 064	-5 629 046	-5 612 657	-1 352 505	1 204 941
Kohustuste võtmine	0	15 000 000	9 500 000	10 700 000	8 000 000	6 000 000
Kohustuste tasumine	-2 779 423	-2 795 002	-4 729 845	-5 299 137	-6 581 366	-7 146 998
Nõuete ja kohustiste saldode muutus	1 382 038	3 223 929	-2 580 000			
Likviidsete varade jääk	2 400 757	3 722 620	283 729	71 935	138 065	196 008

FINANTSDISTSIPLIIN

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses on toodud nõuded finantsdistsipliini täitmise osas. Järgnevas tabelis on esitatud nendest nõuetest kinnipidamise prognoos eelarvestrateegia perioodil.

Tabel 13. Finantsdistsipliini täitmise näitajad

	2019 tegelik	2020 proгноос	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Likviidsete varade jääk aasta lõpuks	2 400 757	3 722 620	283 729	71 935	138 065	196 008
Võlakohustused aasta lõpu seisuga	11 685 547	23 890 545	28 660 700	34 061 564	35 480 198	34 333 200
Netovõlakoormus (NVK) ²	9 284 790	20 167 925	28 376 971	33 989 628	35 342 133	34 137 192
NVK (%) ³	24,0%	48,1%	62,3%	69,0%	66,4%	59,4%
NVK ülemmäär	32 630 498	41 906 167	36 448 000	39 755 019	53 262 827	57 496 974

² Netovõlakoormus (eurodes) = võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe

³ Netovõlakoormus (%) = netovõlakoormuse summa suhe põhitegevuse tuludesse

	2019 tegelik	2020 prognoos	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
NVK individuaalne ülemmäär (%) ⁴	84,5%	100,0%	80,0%	80,7%	100,0%	100,0%
Vaba NVK	23 345 708	21 738 241	8 071 029	5 765 390	17 920 694	23 359 782

Kuni 2016.a. lõpuni oli netovõlakoormuse ülemmääraks 60,0% aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummast. Aastatel 2017 - 2019 kehtis Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 34 Netovõlakoormuse ülemmäär:

(3) Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel arvatud põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordne vahe on väiksem kui 60 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60 protsendini vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

Nendest seaduse punktidest tulenevalt on kasutusel termin – netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär. Kui 6-kordne põhitegevuse tulemi summa on väiksem kui põhitegevuse tulude summa ja suurem kui 60% põhitegevuse tuludest, on netovõlakoormuse ülemmääraks nimetatud 6-kordne summa. Selle suhe põhitegevuse tuludesse on netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär protsendina väljendatult.

Alates 07.05.2020 jõustusid Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse rakendussätted:

§ 59 (12) Aastatel 2020 - 2024 võib kohaliku omavalitsuse üksuse netovõlakoormus aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat.

§ 59 (13) Kui käesoleva seaduse § 34 lõike 3 alusel arvatud põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordne vahe on aastatel 2020 ja 2021 väiksem kui 80 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib kohaliku omavalitsuse üksuse netovõlakoormus ulatuda nendel aastatel kuni 80 protsendini vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

Tabelist 13 on näha, et Rae valla kavandatav võlakoormus ei ületa ühelgi prognoositaval aastal lubatavat netovõlakoormuse ülemmäära. Vaba netovõlakoormus näitab summat, mille ulatuses on võimalik võtta täiendavalt kohustusi, rikkumata Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusega kehtestatud reegleid.

⁴ Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%) = summalise netovõlakoormuse ülemmäära ja põhitegevuse tulude suhe

Eelarvestrateegia koostamisel on suures osas kasutatud hinnanguid ja prognoose, mis eelseisvate aastate jooksul pidevalt täpsustuvad. Koostajate hinnangul on kõige tundlikumad:

- Prognoosid tulumaksueraldistena laekuvate summade osas, mis võivad muutuda sõltuvalt lisanduvate maksumaksjate arvust ja nende tulude suurusest;
- prognoosid personalikulu kasvu osas, mis võivad oluliselt muutuda sõltuvalt kavandatavate investeeringute rakendumise täpsetest aegadest, vabariigis kujunevast üldisest majandusolukorrast, mis mõjutab töötajate palkasid ja ettevõtjate personalipoliitikat;
- prognoosid majandamiskulude kasvu osas võivad oluliselt muutuda sõltuvalt kavandatavate investeeringute rakendumise täpsetest aegadest;
- põhivara müükide prognoos.

Kõigele mõjub tugevalt COVID-19 viirusega seotud majandusolukord. Prognoosid on koostatud lähtudes hetkeolukorrast.

Nimetatud komponentide negatiivse stsenaariumi kujunemisel muutub rahaline võimekus, mille tulemusel tuleks suurendada laenukoormust või korrigeerida investeeringute kava.